

Uchwała z dnia 26 kwietnia 2007 r., III CZP 20/07

Sędzia SN Barbara Myszka (przewodniczący)

Sędzia SN Mirosław Bączyk

Sędzia SN Henryk Pietrkowski (sprawozdawca)

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa Jerzego C. przeciwko Agnieszce Jadwidze C., Małgorzacie C. i małoletniemu Wojciechowi C. reprezentowanemu przez matkę Agnieszkę Jadwigę C. o eksmisję z lokalu mieszkalnego i wydanie nieruchomości, po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym w dniu 26 kwietnia 2007 r. zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z dnia 11 stycznia 2007 r.:

"Czy w przypadku rozbieżności pomiędzy zakresem zaskarżenia wyroku sądu pierwszej instancji wskazanym w apelacji a zakresem żądanej zmiany, zaznaczonym we wniosku o zmianę wyroku, zawartym w tej samej apelacji i będącym jedynym wnioskiem tej apelacji, apelacja sporządzona przez adwokata podlega odrzuceniu na podstawie art. 370¹ k.p.c.?"

podjął uchwałę:

Apelacja sporządzona przez adwokata, w której zaskarżeniem objęto rozstrzygnięcia dotyczące dwóch roszczeń, a wnioskiem apelacyjnym tylko jedno z nich, podlega odrzuceniu wyłącznie w części niezawierającej wniosku apelacyjnego (art. 370¹ k.p.c.).

Uzasadnienie

Przedstawione do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne powstało przy rozpoznawaniu przez Sąd Okręgowy w Lublinie apelacji od wyroku oddalającego powództwo w sprawie, w której powód zgłosił dwa skumulowane żądania: „nakazania eksmisji” pozwanych ze stanowiącej jego własność nieruchomości, co w istocie stanowi żądanie wydania nieruchomości, oraz „nakazania eksmisji” pozwanych z opisanych szczegółowo pomieszczeń w budynkach znajdujących się

na tej nieruchomości, a więc żądania opróżnienia lokali. W apelacji pełnomocnik powoda, będący adwokatem, zaskarżył wyrok w całości, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku przez nakazanie pozwanym opróżnienie pomieszczeń szczegółowo opisanych w pozwie. Sąd Okręgowy, dostrzegając różnice między określonym w apelacji zakresem zaskarżenia a żadaną we wniosku apelacyjnym zmianą zaskarżonego wyroku, podniósł, że wprowadzie wymagania apelacji wskazane w art. 368 § 1 pkt 1 i 5 k.p.c. są samodzielnymi warunkami formalnymi apelacji, jednak pozostają ze sobą w ścisłym związku, gdyż wyznaczają zakres rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji. W takiej sytuacji powstaje wątpliwość co do zakresu zaskarżenia wyroku, a w konsekwencji pytanie, czy apelacja powinna w całości zostać odrzucona na podstawie art. 370¹ k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje: (...)

Zgodnie z zasadą skargowości, o zakresie orzekania sądu w postępowaniu apelacyjnym decydują strony, wskazany w apelacji zakres zaskarżenia ma więc kluczowe znaczenie dla oznaczenia granic kognicji sądu drugiej instancji (art. 368 § 1 pkt 1 i art. 378 k.p.c.). Jego brak, a nawet niedokładne określenie (w stopniu niepozwalającym na zastosowanie art. 130 § 1 zdanie drugie w związku z art. 391 § 1 k.p.c.), uniemożliwiają nadanie apelacji dalszego biegu i w konsekwencji nie pozwalają na rozpoznanie sprawy przez sąd drugiej instancji. Jakkolwiek określenie zakresu zaskarżenia jest samodzielnym warunkiem formalnym apelacji, to jednak pozostaje w ścisłym związku z wnioskiem apelacyjnym, który – prawidłowo sformułowany – powinien zawierać żądanie zmiany lub uchylenia wyroku z zaznaczeniem zakresu oczekiwanej zmiany lub uchylenia (art. 368 § 1 pkt 5 k.p.c.). Okoliczność, że wniosek apelacyjny nie wyznacza granic zaskarżenia, a ponadto sąd drugiej instancji nie jest nim związany, nie zmienia tej oceny. W doktrynie zgodnie przyjmuje się, że zakres przedmiotowy zaskarżenia i zakres przedmiotowy wniosku apelacyjnego powinny być tożsame, aby można było uznać, że apelacja – z punktu widzenia omawianych warunków – sporządzona została prawidłowo, natomiast w judykaturze podkreśla się, że zakres przedmiotowy wniosku apelacyjnego musi „w całości” wypełniać zakres przedmiotowy zaskarżenia wyroku sądu pierwszej instancji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2006 r., II CZ 53/06 oraz z dnia 4 października 2006 r., II CZ 65/06, nie publ.).

Sytuację, w której zakres przedmiotowy zaskarżenia wyroku sądu pierwszej instancji jest szerszy od zakresu przedmiotowego wniosku apelacyjnego, należy

zatem rozpatrywać jako przypadek niespełnienia przez apelację wymagania przewidzianego w art. 368 § 1 pkt 5 k.p.c. Gdy – jak w rozpoznawanej sprawie – zaskarżeniem objęte zostało rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji dotyczące dwóch niezależnych od siebie roszczeń, a wniosek apelacyjny dotyczy tylko jednego z nich, powstaje pytanie, czy określony w art. 370 i 373 oraz w art. 370¹ k.p.c. skutek procesowy powinien nastąpić w stosunku do całej apelacji, czy też tylko do tej części, w której nie ma wymaganego wniosku apelacyjnego.

Za przyjęciem drugiego rozwiązania przemawia okoliczność, że mimo braku zachowania w tak skonstruowanej apelacji tożsamości zakresu zaskarżenia oraz wniosku apelacyjnego, rozstrzygnięcie dotyczące jednego ze skumulowanych roszczeń objęte zostało zarówno zaskarżeniem, jak i wnioskiem apelacyjnym. Apelacja w tej części spełnia zatem wymagania przewidziane w art. 368 § 1 i 5 k.p.c. i nie ma podstaw – w przypadku, gdy sporządzona została przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego – do jej odrzucenia w całości na podstawie art. 370¹ k.p.c. Udzielając odpowiedzi na przedstawione zagadnienie prawne należało więc stwierdzić, że apelacja sporządzona przez adwokata, w której zaskarżeniem objęto rozstrzygnięcia dotyczące dwóch roszczeń, a wnioskiem apelacyjnym tylko jedno z nich, podlega odrzuceniu wyłącznie w części niezawierającej wniosku apelacyjnego (art. 370¹ k.p.c.).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy podjął uchwałę, jak na wstępie (art. 390 k.p.c.).